

STORTINGET

Innst. 243 S

(2023–2024)

Innstilling til Stortinget
fra utenriks- og forsvarskomiteen

Prop. 48 S (2023–2024)

Innstilling fra utenriks- og forsvarskomiteen om Anskaffelse av luftvern

Til Stortinget

Sammendrag

Formålet med proposisjonen er å be om Stortingets samtykke til å endre omfang og kostnadsramme for investeringsprosjekt 1146 Gjenanskaffelse av donerte hovedkomponenter til NASAMS (P1146).

For å imøtekomme Ukrainas behov for luftvern på kort sikt har regjeringen besluttet å donere to utskytingsenheter fra Forsvarets struktur. Helhetlige vurderinger av konsekvenser for Forsvarets operative evne og nasjonal beredskap ligger til grunn for denne beslutningen. I tillegg har regjeringen besluttet å bestille åtte utskytingsenheter og fire ildledningssentraler til NASAMS for å legge til rette for en fremtidig donasjon.

Prosjekt 1146 ble vedtatt av Stortinget 18. desember 2023 ved behandling av Innst. 133 S (2023–2024) til Prop. 17 S (2023–2024) med en kostnadsramme på 2 317 mill. 2023-kroner. Prosjektet anskaffer hovedkomponenter bestående av åtte utskytingsenheter og fire ildledningssentraler til NASAMS som en-til-en-erstatning for materiell som er donert til Ukraina. Materiellet som gjenanskaffes er NASAMS-materiell som hovedsakelig er produsert av Kongsberg Defence and Aerospace (KDA). Materiellet gjenanskaffes direkte fra KDA som eneleverandør, og kontrakt ble signert 31. januar 2024. Avtale om industrisamarbeid med aktuell underleverandør er ivaretatt. For å gjenanskaffe det ytterligere

materiellet regjeringen har besluttet å donere, og bestille for en fremtidig donasjon, foreslås det at omfanget i P1146 økes med ti utskytingsenheter og fire ildledningssentraler til NASAMS. Totalt vil P1146 etter denne endringen ha et omfang på 18 utskytingsenheter og åtte ildledningssentraler til NASAMS.

De operative konsekvensene er vurdert til å være akseptable og håndterbare, og Forsvaret vil ikke gå under det nivået som forsvarssjefen har vurdert som minimumsbeholdningen av NASAMS luftvern. En viktig forutsetning for at de operative konsekvensene er håndterbare er at gjenanskaffelsen av luftvern skjer så raskt som mulig.

Prosjektets sentrale styringsdokument har gjennomgått ekstern kvalitetssikring i tråd med Finansdepartementets krav til store statlige investeringer.

Hoveddelen av leveransene i prosjektet, slik det ble godkjent av Stortinget i 2023, blir levert som planlagt i 2026. Gjennomføringen av omfangsendret prosjekt planlegges forlenget med tre år fra perioden 2024–2027 til 2024–2030 som følge av justert leveranseplan fra 2026–2027 til 2026–2029. Omfangsendringen gjøres med bakgrunn i inngått kontrakt i prosjektet. Det vil bli stilt krav om industrisamarbeid med aktuelle underleverandører.

Kostnadsrammen (P85) for ti utskytingsenheter og fire ildledningssentraler er beregnet til 3 452 mill. kroner inkl. merverdiavgift, usikkerhetsavsetning og gjennomføringskostnader.

Utgiftene til anskaffelsen dekkes av Forsvarsdepartementets andel av Nansen-programmet.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Åsmund Aukrust, Nils-Ole Foshaug, Eva Kristin Hansen og Agnes Nærland Viljugrein, fra Høyre, Hårek Elvenes, Ingjerd Schie Schou, Erna Solberg og lederen Ine Eriksen Søreide, fra Senterpartiet, Marit Arnstad, Bengt Fasteraune og Ola Borten Moe, fra Fremskrittspartiet, Sylvi Listhaug og Christian Tybring-Gjedde, fra Sosialistisk Venstreparti, Ingrid Fiskaa, fra Rødt, Bjørnar Moxnes, fra Venstre, Guri Melby, og fra Kristelig Folkeparti, Dag-Inge Ulstein, merker seg at formålet med proposisjonen er å be om Stortingets samtykke til å endre omfang og kostnadsramme for investeringsprosjekt 1146 Gjenanskaffelse av donerte hovedkomponenter til NASAMS (P1146).

Komiteen viser til at Prosjekt 1146 ble vedtatt med formål om gjenanskaffelse av åtte utskytingsenheter og fire ildledningssentraler til NASAMS som allerede er donert til Ukraina. Komiteen merker seg at regjeringen for å gjenanskaffe det ytterligere materiellet regjeringen har besluttet å donere, og bestille for en fremtidig donasjon, foreslår at omfanget i P1146 økes med ti utskytingsenheter og fire ildledningssentraler til NASAMS. Totalt vil P1146 etter denne endringen ha et omfang på 18 utskytingsenheter og åtte ildledningssentraler til NASAMS.

Komiteen noterer at prosjektets sentrale styringsdokument har gjennomgått ekstern kvalitetssikring i tråd med Finansdepartementets krav til store statlige investeringer, og sluttrapport ble levert tidlig i oktober 2023.

Komiteen merker seg at hoveddelen av leveransene i prosjektet, slik det ble godkjent av Stortinget i 2023, blir levert som planlagt i 2026. Gjennomføringen av omfangsendret prosjekt planlegges forlenget med tre år fra perioden 2024–2027 til 2024–2030 som følge av justert leveranseplan fra 2026–2027 til 2026–2029.

Komiteen registrerer at utgiftene til anskaffelsen dekkes av Forsvarsdepartementets andel av Nansenprogrammet. Kostnadsrammen er basert på valutakurs per desember 2023.

Komiteen noterer at regjeringen vil vurdere det nasjonale behovet for luftvern i en helhetlig kontekst og

vil i løpet av 2024 legge dette frem for Stortinget som del av regjeringens forslag til langtidsplan for Forsvaret.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Rødt mener det i forbindelse med investeringsprosjekt 1146 bør legges til rette for ytterligere anskaffelser av NASAMS. Dagens sikkerhetspolitiske situasjon tilsier at man må fremskynde alle prosjekter som har som mål å styrke vår forsvarsevne og beredskap. Utvidet luftvernkapasitet er en avgjørende komponent for totaliteten i et nytt forsterket forsvar. Den økte etterspørselen etter luftvern tilsier at det blir lengre leveringstider for materiellet. Det bør derfor allerede nå legges inn bestillinger for ytterligere utskytingsenheter, ildledningssentraler og missiler til NASAMS. Disse medlemmer mener det er formalistisk sommel å avvente bestillingene av nytt luftvern til ny langtidsplan (LTP) er fremlagt. Etter disse medlemmers syn er det et ubetinget behov for et vesentlig styrket luftvernkapasitet, noe både Forsvarskommisjonen og Forsvarssjefen ettertrykkelig har slått fast. Ved å bestille dette nå, vil det bidra til at norsk forsvarsindustri får forutsigbarhet for fremtidig produksjon, og på den måten kunne øke produksjonen for å bedre leveringskapasiteten av systemene.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Rødt og Venstre viser i den forbindelse til merknad og forslag i innstilling fra utenriks- og forsvarskomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2024, kapitler under Forsvarsdepartementet mv. (rammeområde 8) der komiteens flertall skriver at:

«(...) det er viktig at luftvern prioriteres i utviklingen av Forsvaret. Fordi en satsning på luftvern vil ta tid, mener flertallet at det allerede før vedtakelse av ny Langtidsplan for Forsvaret bør startes et forprosjekt for å anskaffe langtrekkende bakkebasert luftvern med kapasitet til å bekjempe taktiske ballistiske missiler.»

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av en samlet komite.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og rår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

I

Investeringsfullmakt

Stortinget samtykker i at Forsvarsdepartementet i 2024 kan:

1. Endre omfang og kostnadsramme for følgende investeringsprosjekt:

Prosjekt	Kostnadsramme
1146 Gjenanskaffelse av donerte hovedkomponenter til NASAMS.	5 890 mill. kroner

2. Forsvarsdepartementet får fullmakt til å justere kostnadsrammen i takt med prisstigningen og som følge av endringer i valutakursene i senere år.

Oslo, i utenriks- og forsvarskomiteen, den 19. mars 2024

Ine Eriksen Søreide

leder

Christian Tybring-Gjedde

ordfører

